

Югозападен университет „Неофит Рилски“

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Силвия Трифонова Трифонова-Праматарова
член на научно жури

Относно: научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и продукция, представена от участника в конкурса за придобиване на ОНС „доктор“:

докторант Адва Калманович Бинямин

Тема на дисертационния труд:

“Процедури за адаптация на пенсионирани военни офицери за заемане на ръководни позиции в израелската образователна система”

Със Заповед на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ проф. д-р Николай Марин № 1822/12.09.2025 г. съм назначена за член на научното жури за осигуряване на процедурата за защита на дисертационен труд на тема „Процедури за адаптация на пенсионирани военни офицери за заемане на ръководни позиции в израелската образователна система“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност “Организация и управление извън сферата на материалното производство (социално-културна сфера)”, ПН 3.8 Икономика, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки при катедра “Финанси и отчетност“, Стопански факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград. Научен ръководител е доц. д-р Стоян Танчев.

I. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

Дисертационният труд е посветен на интердисциплинарен и специфичен, слабо изследван в литературата проблем, а именно прехода, който изпитват пенсионирани военни ръководители (бивши офицери), започвайки работа като училищни директори в начални и средни училища в различни части на Израел в резултат от прилагането на съответна държавна програма в страната. Идеята на труда е, че уменията им в стратегическото мислене, организацията и управлението могат да се използват успешно и в образователния сектор. Дисертацията разглежда как се променя професионалната идентичност, как човек се приспособява към новата институционална среда и как се развиват лидерските му умения. Дисертационният труд е с общ обем от 164 страници и включва увод,

изложение в три глави, заключение, библиография и приложения, съдържаща 131 литературни източника на английски език. Структурата на труда отразява логическата последователност от теоретичен и контекстуален анализ към емпирични резултати и практически препоръки. За илюстриране на авторовите тези и постановки са представени 13 таблици и 12 фигури в труда.

Целта на дисертационния труд на Адва Калманович е да хвърли светлина върху различни аспекти на прехода от военна към училищна лидерска роля, като акцентира върху личното преживяване и върху по-широките последици за училищата и обществото. Формулирани са и шест изследователски задачи. Въпреки че в увода са посочени обект и предмет на изследването, такива не са ясно формулирани.

Изследователската теза е, че успешното преминаване от военна кариера към ръководна позиция в училище зависи най-вече от това коя част от личността на човека води поведението му в новата му роля. Тези вътрешни опорни точки, т.нар. идентичностни опорни точки – определят как човек разбира ролята си, как се отнася към другите и как ръководи.

За постигане целта на труда докторантката прилага разнообразни изследователски методи като теоретико-методологичен анализ, исторически подход, сравнителен анализ, метод на анализа и синтез, метод на индукция и дедукция, метод на анкетно проучване, провеждане на наративни интервюта, етнографски наблюдения, структурирани въпросници, многофакторен въпросник (MLQ) с персонализирани инструменти за оценка и статистически методи като ANOVA и корелационен анализ. Резултатите от статистическото изследване са обстойни представени и аргументирани.

Първа глава на труда е посветена на анализа на теоретичните основи на прехода от военна служба към образователно лидерство. В нея се анализира кариерният

преход в средна възраст, с акцент върху теоретико-методологичните модели като типологията на Холанд, 5-степенния модел на адаптация на Фокс, моделите на преход на Шлосберг и Бриджис и социално-когнитивната теория за кариерно развитие.

Втора глава на труда е посветена на анализа на индивидуалните, груповите и генерационните траектории на идентичността, с акцент върху три основни опорни точки на идентичността – военна, образователна и индивидуална, оказващи влияние върху лидерското поведение, адаптацията и възприемането от страна на педагогическия колектив.

Трета глава на труда е посветена на анализа на структурните рамки за идентичностно ориентирано лидерство в образованието, с акцент върху съществените различия между типовете идентичност. Предложен е концептуален модел, който подчертава необходимостта от съответствие между идентичностната ориентация и културата на институцията.

Дефинирани са ключови препоръки като идентичностно-чувствителен подбор на директори, адаптирани обучителни програми, менторство и системна подкрепа.

В заключението се обобщават основните изводи от изследването и се формулират конкретни препоръки за подобряване на интеграцията, лидерското развитие и институционалната легитимност на новоназначените лидери.

II. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция

Изследването има определен интердисциплинарен характер в областта на кариерните преходи, идентичността и лидерството. Аз съм съгласна с формулираните научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд в автореферата.

Като научни приноси на дисертационния труд могат да се изтъкнат:

1. Усъвършенстване на модела на опорните точки на идентичността в рамките на образователните институции с предлагане на нов аналитичен подход за разбиране на процеса, чрез който бивши военни офицери преконфигурират своята идентичност при заемане на лидерски позиции в училищата.
2. Въвеждане на устойчива методологическа рамка за оценка на ефективността на лидерството чрез интегриране на Многофакторен въпросник за лидерство (MLQ) с персонализирани инструменти за оценка. Откроява се медиаторската роля на институционалната култура при формирането на резултатите от адаптацията на бившите военни офицери при заемане на лидерски позиции в училищата.

Като научно-приложни приноси на труда могат да се открият:

3. Формулиране на подробни и целенасочени препоръки относно подбора и обучението на училищни директори с военен опит, които обхващат структурните и психологическите аспекти на процеса на преход, с акцент върху оптимизиране на лидерските резултати в разнообразни училищен контекст.
4. Предложен е концептуален модел, чувствителен към идентичността, който би допринесъл за изграждане на устойчива рамка за подкрепа на професионалния преход на лица с нетрадиционен професионален опит, особено на тези с военен произход.
5. Приложен е казусен подход, с идентифициране на добри практики при интегрирането на пенсионирани военни в образователното лидерство, които могат да послужат като модели на процедури за органите, вземащи решения в сферата на образованието.

III. Критични бележки и препоръки

По същество нямам критични бележки към дисертационния труд, с изключение на липсата на ясно формулирани предмет и обект на изследването. Имам един въпрос към докторантката:

Какви други фактори, оказват влияние върху подхода, възприет от ветераните като образователни лидери? Т.е. какви други фактори могат да се идентифицират, извън тези, които са пряко свързани със специфичните опорни точки на идентичността.

Както бе посочено в труда, фокусът им е бил или върху военната им подготовка, върху образованието, или върху индивидуалните им желання да се отличат и да използват опита си като училищни лидери като стъпка за бъдещи кариерни избори.

IV. Заключение

Дисертационният труд на тема „Процедури за адаптация на пенсионирани военни офицери за заемане на ръководни позиции в израелската образователна система”, с автор Адва Калманович Бинямин, представлява задълбочено изследване по тази актуална интердисциплинарна научна проблематика. Въз основа на това давам положителна оценка на научните изследвания, представени в горепосочения рецензиран дисертационен труд и автореферат, и предлагам на уважаемите членове на научното жури да присъдят на Адва Калманович Бинямин образователната и научна степен „доктор” в област на висшето образование 3. Социални, икономически и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (социално-културна сфера)”, катедра “Финанси и отчетност“, Стопански факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград.

Дата: 7.10.2025

Член на журито:

(проф. д-р Силвия
Трифенова-Праматарова)

Southwestern University "Neofit Rilski"

OPINION

By Prof. Dr. Silvia Trifonova Trifonova-Pramatarova
Member of the scientific jury

Regarding: the scientific, scientific-applied and professional-academic activity and production presented by the participant in the competition for the acquisition of the educational and scientific degree “doctor”:

PhD student Adva Binyamin Kalmanovich

Topic of the dissertation:

**“ADAPTATION PROCEDURES OF MILITARY OFFICERS RETIREES
FOR MANAGEMENT POSITIONS IN THE ISRAELI EDUCATIONAL
SYSTEMS”**

By Order of the Rector of the Southwestern University “Neofit Rilski” Prof. Dr. Nikolay Marin No. 1822/12.09.2025, I am appointed as a member of the scientific jury to ensure the procedure for the defense of a dissertation on the topic “Adaptation procedures of military officers retirees for management positions in the Israeli educational systems” for the acquisition of the educational and scientific degree “doctor” in the scientific specialty “Organization and management out of the sphere of the material production (social – cultural sphere)”, professional field 3.8 Economics, field of higher education 3. Social, economic and legal sciences at the Department of “Finance and Accounting”, Faculty of Economics, Southwestern University “Neofit Rilski” - Blagoevgrad. Scientific supervisor is Assoc. Prof. Dr. Stoyan Tanchev.

I. Summary of the candidate's scientific output and activities

The dissertation is dedicated to an interdisciplinary and specific problem, poorly researched in the literature, namely the transition experienced by retired military leaders (former officers), starting work as school principals in elementary and secondary schools in different parts of Israel as a result of the implementation of a relevant state program in the country. The idea of the work is that their skills in strategic thinking, organization and management can be successfully used in the education sector. The dissertation examines how professional identity changes, how

a person adapts to the new institutional environment and how their leadership skills develop.

The dissertation has a total volume of 164 pages and includes an introduction, an exposition in three chapters, a conclusion, a bibliography and appendices containing 131 literary sources in English. The structure of the work reflects the logical sequence from theoretical and contextual analysis to empirical results and practical recommendations. To illustrate the author's theses and statements, 13 tables and 12 figures are presented in the work.

The aim of Adva Kalmanovich's dissertation is to shed light on various aspects of the transition from a military to a school leadership role, focusing on personal experience and on the broader consequences for schools and society. Six research tasks are also formulated. Although the object and subject of the study are indicated in the introduction, these are not clearly formulated.

The research thesis is that the successful transition from a military career to a leadership position in a school depends primarily on which part of the person's personality guides his behavior in his new role. These internal anchor points, so-called identity anchor points – determine how a person understands their role, how they relate to others, and how they lead.

To achieve the goal of the work, the doctoral student applies various research methods such as theoretical and methodological analysis, historical approach, comparative analysis, method of analysis and synthesis, induction and deduction method, survey method, conducting narrative interviews, ethnographic observations, structured questionnaires, multifactor questionnaire (MLQ) with personalized assessment tools and statistical methods such as ANOVA and correlation analysis. The results of the statistical study are comprehensively presented and argued.

The first chapter of the work is dedicated to the analysis of the theoretical foundations of the transition from military service to educational leadership. It analyzes the career transition in midlife, with an emphasis on theoretical and methodological models such as Holland's typology, Fox's 5-stage adaptation model, Schlossberg and Bridges' transition models and the social-cognitive theory of career development.

The second chapter of the work is devoted to the analysis of individual, group and generational trajectories of identity, with an emphasis on three main pillars of identity – military, educational and individual, influencing leadership behavior, adaptation and perception by the pedagogical team.

The third chapter of the work is devoted to the analysis of the structural frameworks for identity-oriented leadership in education, with an emphasis on the significant differences between the types of identity. A conceptual model is proposed that emphasizes the need for correspondence between identity orientation and the culture of the institution. Key recommendations are defined, such as identity-sensitive selection of directors, adapted training programs, mentoring and systematic support.

The conclusion summarizes the main conclusions of the study and formulates specific recommendations for improving the integration, leadership development and institutional legitimacy of newly appointed leaders.

II. Evaluation of the scientific and practical results and contributions of the creative production submitted for participation in the competition

The research has a certain interdisciplinary character in the field of career transitions, identity and leadership. I agree with the formulated scientific and scientific-applied contributions of the dissertation work in the abstract.

The following scientific contributions of the dissertation work can be highlighted:

1. Improving the model of identity fulcrums within educational institutions by offering a new analytical approach to understanding the process through which former military officers reconfigure their identity when taking leadership positions in schools.
2. Introducing a sustainable methodological framework for assessing leadership effectiveness by integrating the Multifactor Leadership Questionnaire (MLQ) with personalized assessment tools. The mediating role of institutional culture in shaping the results of the adaptation of former military officers when taking leadership positions in schools is highlighted.

The following scientific and applied contributions of the work can be highlighted:

3. Formulation of detailed and targeted recommendations on the selection and training of school principals with military experience, which cover the structural and psychological aspects of the transition process, with an emphasis on optimizing leadership outcomes in diverse school contexts.
4. An identity-sensitive conceptual model is proposed, which would contribute to building a sustainable framework for supporting the professional transition of individuals with non-traditional professional experience, especially those with a military background.
5. A case study approach is applied, identifying good practices in the integration of retired military personnel into educational leadership, which can serve as models of procedures for decision-making bodies in the field of education.

III. Critical remarks and recommendations

In essence, I have no critical remarks about the dissertation, except for the lack of a clearly formulated subject and object of the research. I have one question for the PhD student:

What other factors influence the approach adopted by veterans as educational leaders? That is, what other factors can be identified, beyond those that are directly related to specific points of identity.

As indicated in the work, their focus was either on their military training, on education, or on their individual desires to distinguish themselves and use their experience as school leaders as a step for future career choices.

IV. Conclusion

The dissertation on the topic “Adaptation procedures of military officers retirees for management positions in the Israeli educational systems”, with the author Adva Kalmanovich Binyamin, is an in-depth study of this current interdisciplinary scientific issue. Based on this, I give a positive assessment of the scientific research presented in the above-mentioned peer-reviewed dissertation and abstract, and I propose to the esteemed members of the scientific jury to award Adva Kalmanovich Binyamin the educational and scientific degree of “doctor” in the field of higher education 3. Social, economic and legal sciences, professional field 3.8 Economics, scientific specialty “Organization and management out of the sphere of the material production (social – cultural sphere)”, Department of “Finance and Accounting”, Faculty of Economics, Southwestern University “Neofit Rilski” - Blagoevgrad.

Date: 7.10.2025

Member of jury:

*(Prof. Dr. Silvia Trifonova-
Pramatarova)*